

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 13, No. 1, 2018, pp. 180 - 194

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร

AN ANALYSIS OF THE TYPES OF PLAYGROUND EQUIPMENT IN MAIN BANGKOK PUBLIC PARKS

นางสาววรรณภา ศรีพิทักษ์พงศ์ *

Wannapa Sripitakpong

ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ**

Asst. Prof. Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ เครื่องเล่นสนามจำนวน 521 ชิ้น ในสนามเด็กเล่น 28 แห่ง ของสวนสาธารณะหลักของ กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หา ค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า สนามเด็กเล่นติดตั้งเครื่องเล่นสนาม จำนวน 7 ประเภท ได้แก่ รางลื่น ชิงช้า เครื่องปั่นป่าย อุปกรณ์ทรงตัว ไม้กระดก ม้าโยก ม้าหมุน โดยเครื่องเล่นสนามที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องเล่นปั่นป่าย คิดเป็นร้อยละ 34.36 มีลักษณะแตกต่างกัน 9 แบบ ได้แก่ แบบอุโมงค์ แบบโซ่และ/หรือตาข่าย แบบราวโค้ง แบบ เสารูด แบบเกลียววน แบบโดม แบบบาร์เหนือศีรษะ แบบผาปั่นป่าย และแบบวงแหวน รองลงมา คือ เครื่องเล่นราง ลื่น คิดเป็นร้อยละ 18.62 มีลักษณะแตกต่างกัน 5 แบบ ได้แก่ แบบตรง แบบลูกคลื่น แบบอุโมงค์ แบบเกลียววน และแบบราวบันได และ เครื่องเล่นชิงช้า คิดเป็นร้อยละ 18.23 มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบหมุนรอบ แกนเดียว แบบหมุนรอบตัวหรือแขวน ประเภทเครื่องเล่นสนามที่พบน้อยที่สุดคือ ม้าหมุน คิดเป็นร้อยละ 1.34 มี ลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบยืน แบบนั่ง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Wannapa_july@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to analyze the types of playground equipment in twenty eight playgrounds and twenty one main Bangkok public parks. The sample comprised 521 pieces of playground equipment. The research instrument was a checklist form. The data were analyzed using frequency and percentage.

The results showed that: The playground has been set up playground equipment. There were 7 types of playground equipment, namely, slides, swings, climbers, balance equipment, seesaws, spring-mounted, and merry-go-rounds. The first three highest percentages of types of playground equipment were a climber (34.36 %) with nine different figures such as tunnel, flexible climber, arch, sliding pole, spiral, dome, upper body equipment, cliff climber, and loop pole climber, followed by a slide (18.62 %) with five different figures such as narrow standard slide, wave, tunnel, spiral, and banister, and a swing (18.23 %) with two different figures such as single axis swing and multi-axis swing. The lowest percentage of the types of playground equipment was merry-go-rounds (1.34%).

คำสำคัญ: เครื่องเล่นสนาม / สวนสาธารณะหลัก

KEYWORDS: PLAYGROUND EQUIPMENT / MAIN PUBLICS PARKS

บทนำ

การเล่นเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การเล่นช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะของตนเอง เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านการเล่น เช็มพร วิรุณราพันธ์ (2544) กล่าวว่า การเล่นเป็นการทำงานของเด็กที่เกิดขึ้นโดยอิสระให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพิ่มพูนทักษะก่อให้เกิดความรู้ และเกิดความพอใจแก่เด็ก เป็นส่วนสำคัญในชีวิตวัยเด็กในทุก ๆ สังคมและวัฒนธรรม การเล่นช่วยวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนา เป็นหนทางเดียวที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ค้นคว้า ฝึกฝน ฝึกการแก้ปัญหา ได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก จึงมีการกล่าวถึงอยู่เสมอว่า โดยธรรมชาติเด็กเรียนรู้จากการเล่น การเล่นเป็นการให้รางวัลแก่ตัวเอง ช่วยสร้างแรงจูงใจให้อยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย เด็กในวัยต่างกันจะมีพัฒนาการเล่นแตกต่างกันไป ดังนั้น กิจกรรมที่สมควรจะจัดให้กับเด็กนั้นจึงต้องมีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยเช่น เด็กวัย 1-3 ปี มีการเปลี่ยนแปลงขนาดของร่างกาย มีความเจริญทางกระดูก กล้ามเนื้อมัดใหญ่โตเร็ว มีความเจริญทางสมอง และเส้นประสาท ชอบเล่นคนเดียว กิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมควรเป็นกิจกรรมการเสริมกำลังกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น การเดิน วิ่ง กระโดด ปีนป่าย ในขณะที่เดียวกันการใช้มือ และกำลังแขนยังไม่ดีพอที่จะห้อยโหนได้ การทรงตัวยังไม่ดีจึงไม่เหมาะกับการเดินบนคานทรงตัว เด็กวัย 4-5 ปี ร่างกายและกล้ามเนื้อต่าง ๆ เจริญเติบโตมากชอบการทำกิจกรรมผาดโผนและเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น กระโดด วิ่ง เขย่า ควมม้า คลานหกสูง ฯลฯ มีความแข็งแรงพอที่จะห้อยโหนได้ เด็กวัย 6 ปี ร่างกายและกล้ามเนื้อต่าง ๆ เจริญเติบโตมากขึ้น การใช้มือ ห้อยโหน ปีนป่าย

และทรงตัวดีขึ้นมากชอบทดลองและทำด้วยตัวเอง ชอบเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว หรือใช้ความแรง สามารถส่งเสริมเพื่อเสริมสร้าง สรีระร่างกายเช่น กิจกรรมเพิ่มความสูงจากการห้อยโหน หรือกิจกรรมเพิ่มทักษะการทรงตัว เช่น การเดินบนราวทรงตัว

การเล่นนอกห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กอนุบาลต้องการพื้นที่สำหรับวิ่งเล่น ปีนป่าย ฝึกการทรงตัว เพื่อส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกาย พื้นที่สำหรับการทำงานร่วมกับผู้อื่น Spencer and Wright (2014) กล่าวว่า การเล่นนอกห้องเรียนมีความสำคัญต่อสุขภาพทางกายและสุขภาพะสำหรับเด็ก เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมทางกาย ซึ่งส่งผลในระยะยาวเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่เด็กที่มีโอกาสได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนเป็นประจำมีแนวโน้มว่าจะมีรูปร่างสมส่วนและมีระบบภูมิคุ้มกันดี มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งเสริมจินตนาการ และ ความคิดสร้างสรรค์ ระดับความเครียดต่ำ เคารพตนเองและผู้อื่น Metin (2003) กล่าวว่า การเล่นนอกห้องเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจโลกรอบตัว เด็กสามารถใช้ทักษะทางกล้ามเนื้อได้อย่างอิสระ เช่น การวิ่ง การกระโดด การปีนป่าย และอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการแสดงความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การแกว่งชิงช้า การยกสิ่งของ และการทรงตัว สนามเด็กเล่นจึงเป็นพื้นที่ที่ให้เด็กได้ทดลองและควบคุมสถานการณ์ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน การลงมือปฏิบัติตลอดจนใช้เครื่องเล่นสนามพัฒนาการรับรู้ทางด้านมิติสัมพันธ์ได้อีกด้วย สอดคล้องกับ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก (2545) ที่กล่าวว่า สนามเด็กเล่นกับเครื่องเล่นมีประโยชน์ทั้งการพัฒนากำลังกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก การประสานงาน การคิดตัดสินใจ และยังช่วยพัฒนาการทางด้านอารมณ์ แต่อย่างไรก็ตามการเล่นของเล่นหรือการเครื่องเล่นที่อันตราย อาจจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บตามมาได้ ผู้ผลิตที่ดีจะใช้เวลาเป็นอย่างมากในการค้นคว้าประดิษฐ์ของเล่นหรือเครื่องเล่นที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็กในวัยต่าง ๆ ดังนั้น เครื่องเล่นสนามและสนามเด็กเล่นจึงควรมีมาตรฐานด้านความปลอดภัย การออกแบบที่ดี มีการติดตั้งที่ถูกต้อง การตรวจสอบเป็นระยะ และมีผู้ดูแลเด็กในขณะเล่น

Ford et al. (2011) กล่าวว่า อุบัติเหตุที่เกิดจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม สาเหตุหนึ่งเกิดจากการเล่น ผิดวิธีเนื่องมาจากในปัจจุบันมีเครื่องเล่นที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ มีวิธีการเล่นที่ไม่เหมือนกับเครื่องเล่นสนาม โดยทั่วไป และยังไม่มีการจัดประเภทเครื่องเล่นสนามที่แน่ชัดจึงไม่สามารถกำหนดมาตรฐาน และวิธีการใช้ที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานและวิธีการการใช้ให้ครอบคลุมกับเครื่องเล่นสนามทุกประเภท รวมถึงการจำแนกประเภทเครื่องเล่นสนามให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากเครื่องเล่นสนามปัจจุบันมักจะมีความซับซ้อนในการเล่นที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเครื่องเล่นสนามแบบดั้งเดิม โดย Barbour (1999) กล่าวถึง ประเภทของเครื่องเล่นสนามไว้ในรูปแบบสนามเด็กเล่น 2 รูปแบบ คือ สนามเด็กเล่นแบบดั้งเดิม (Traditional Playgrounds) ประกอบด้วยเครื่องเล่นโลหะ เช่น เครื่องปีนป่าย รางลื่น และชิงช้า ซึ่งเด็กจะสามารถใช้เพื่อออกกำลังกายได้ ส่วนสนามเด็กเล่นแบบร่วมสมัย (Contemporary Playgrounds)

มีเครื่องเล่นสนามที่มีโครงสร้างเชื่อมต่อกัน โดยมักติดตั้งอยู่บนพื้นที่ตรงกลางสนาม ได้แก่ เครื่องป็นปาย บันได ตาข่ายถัก สะพานแขวน สายเคเบิลสำหรับชักรอก ชิงช้ายาว บาร์โหน อุปกรณ์ห่วงโหน ตัวเล่นละคร คานทรงตัว อุโมงค์ รางลื่น ชิงช้าอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการแสดงบทบาทสมมติ (dramatic play) Consumer Product Safety Commission (2015) ได้จัดประเภทของเครื่องเล่นสนามไว้ 8 ประเภท ได้แก่ คานทรงตัว เครื่องเล่นป็นปายและเครื่องเล่นป็นปายแบบบาร์เหนือศีรษะ ท่อกลิ้ง ม้าหมุน ไม้กระดก รางลื่น ม้าโยกแกน สปริง ชิงช้า และ Metin (2003) ได้แบ่งประเภทของเครื่องเล่นสนามไว้ 8 ประเภท ได้แก่ เครื่องป็นปาย รางลื่น ชิงช้า อุปกรณ์ทรง ไม้กระดก ม้าโยก ม้าหมุน และเครื่องเล่นอเนกประสงค์

สรุปได้ว่า การออกแบบโครงสร้างของเครื่องเล่นสนามส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็ก โดยเครื่องเล่นสนามแบบดั้งเดิม ประกอบด้วย เครื่องป็นปาย ชิงช้า รางลื่น อุปกรณ์ทรง ไม้กระดก ม้าโยก ม้าหมุน และเครื่องเล่นอเนกประสงค์เน้นการออกกำลังกายเพิ่มระดับความสามารถทางกาย และส่งเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของเด็ก โดยความสำเร็จจากการเล่นนำไปสู่ความรู้สึกความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนเด็กที่ยังไม่สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามด้วยตนเองได้จำเป็นต้องให้ผู้ปกครองหรือเพื่อนช่วยเหลือ เช่น ม้าหมุน รางลื่น และเครื่องเล่นอเนกประสงค์ เป็นเครื่องเล่นที่ช่วยส่งเสริมการทำงานแบบร่วมมือ เด็กจะได้เรียนรู้จักการเป็นผู้รับและผู้ให้ และรู้จักเคารพผู้อื่น สอดคล้องกับ พัสกร รอดคำทุย (2549) ที่กล่าวว่า สนามเด็กเล่นเป็นสถานที่หนึ่งที่ได้จะได้ทำกิจกรรมและเกิดการเรียนรู้ มีโอกาสแสดงออกทางบุคลิกภาพ ความสามารถและความต้องการอย่างเต็มที่และเป็นสถานที่ที่มีการเล่นหลายอย่าง สนามเด็กเล่นจะช่วยสร้างให้เด็กมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจดี การเล่นได้รับการดูแลอย่างถูกต้องมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่พร้อมและตำแหน่งที่เหมาะสม

งานวิจัยของ พชรินทร์ ลิ้มสุปรียารัตน์ (2549) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดสนามเด็กเล่นในโรงเรียนอนุบาลกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาในการจัดสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กอนุบาลมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัญหาด้านการออกแบบพื้นที่ ปัญหาด้านการเลือกเครื่องเล่นสนาม และปัญหาด้านการใช้งานและการดูแลรักษา โดยปัญหาด้านการออกแบบพื้นที่ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับขนาดของสนามเด็กเล่นที่มีขนาดเล็ก และที่ตั้งของสนามเด็กเล่นที่อยู่ใกล้อาคารเรียน ทำให้อยากต่อการเพิ่มขนาดหรือตกแต่งพื้นที่ให้เหมาะสม ส่วนปัญหาด้านการเลือกเครื่องเล่นสนาม โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางเครื่องเล่นสนามบนพื้นสนาม โดยไม่มีการยึดติดเครื่องเล่นสนามกับพื้นของสนามเด็กเล่น และการใช้งานและการดูแลรักษา พบว่าสนามเด็กเล่นในบางโรงเรียนมีเครื่องเล่นชำรุด แต่ทางโรงเรียนไม่ได้ซ่อมแซมหรือย้ายเครื่องเล่นนั้นออกจากสนามเด็กเล่น แต่ปล่อยให้เด็กเล่นเครื่องเล่นชิ้นนั้น โดยมีผู้ดูแลเด็กเป็นผู้คอยตักเตือนเมื่อเด็กมีพฤติกรรมการเล่นที่ไม่เหมาะสม สอดคล้องกับ เอี่ยมพร วิสมหมาย (2533) ที่กล่าวว่า ระบบของสนามเด็กเล่นในประเทศไทย สนามเด็กเล่นจะถูกสร้างขึ้นโดยงบประมาณของส่วนราชการส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น กรุงเทพมหานคร หรือ งบประมาณของแต่ละจังหวัดสร้างขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสเล่นในพื้นที่หนึ่งที่ถูกเลือกไว้ โดยจัดให้มีเครื่องเล่น

ต่าง ๆ แต่ก็ยังขาดระบบที่มีผู้คุมดูแลและผู้ดูแลรักษาที่ดี ทำให้สภาพสนามเด็กเล่นในระยะต่อมาทรุดโทรมมาก เด็ก ๆ จึงไม่ได้เล่นที่สนามเหล่านั้น ทำให้จุดมุ่งหมายในการสร้างสนามเด็กเล่นด้วยคุณค่าไปหรือกล่าวได้ว่าเป็นการสูญเสียประโยชน์โดยสิ้นเชิง เท่าที่เห็นสนามเด็กเล่นที่อยู่ในลักษณะที่ดีพอที่จะเล่นได้ นั้นจะอยู่ร่วมกับสวนสาธารณะหรือสถานที่ราชการบางแห่ง สนามเด็กเล่นที่รวมอยู่ในสถานที่เหล่านี้จะได้รับการดูแลรักษาที่ดีพอสมควร เพราะจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านนี้แต่ก็ยังขาดระบบที่มีผู้ควบคุมหรือผู้ร่วมเล่นเกมกับเด็ก ๆ

นโยบายของกรุงเทพมหานครมุ่งเน้นด้านการสร้างสภาพแวดล้อมโดยการปรับปรุงและสร้างพื้นที่สาธารณะในรูปแบบของสวนหรือรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มขึ้น โดยเรียกว่า พื้นที่สีเขียว สำนักงานสวนสาธารณะ (2560) ได้ระบุว่า พื้นที่สีเขียว หมายถึง สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังระบุว่า สวนสาธารณะหลัก หมายถึง สวนที่มีองค์ประกอบดังนี้ มีรั้วรอบขอบชิด กำหนดเวลาปิด-เปิดที่แน่นอน มีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลประจำ สามารถรองรับและให้บริการประชาชนทั่วไป มียามรักษาความปลอดภัยดูแลความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง มีพันธุ์ไม้ที่หลากหลาย มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับหมุนเวียนตลอดปี มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งส่วนนั่งนอนและการออกกำลังกาย ยึดกฎหมายและระเบียบการใช้สวนสาธารณะกรุงเทพมหานครประกาศใช้ ในสวนสาธารณะ สวนสาธารณะจึงจัดเป็นสถานที่สำหรับการพักผ่อนและรองรับการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ กิจกรรมภายในครอบครัวและกิจกรรมภายในชุมชน โดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในหลายลักษณะรวมถึงการจัดให้มีสนามเด็กเล่นเป็นพื้นที่การเรียนรู้และการเล่นสำหรับเด็ก จะเห็นได้ว่าการที่รัฐบาลจัดให้มีสนามเด็กเล่นในสวนสาธารณะจะช่วยเพิ่มโอกาสให้เด็กที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนใกล้เคียงได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายนอกเหนือจากการเล่นบริเวณโรงเรียนเท่านั้น เด็กมีอิสระในการเลือกเล่นด้วยตนเองในสวนสาธารณะโดยทั่วไปมักจะมีสนามเด็กเล่นประกอบด้วยเครื่องเล่นสนามที่พัฒนาเด็กเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางร่างกายและส่งเสริมสมรรถภาพทางกลไกของเด็กตามลักษณะเฉพาะของเครื่องเล่นนั้น และมีพื้นที่โล่งกว้างให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นและศึกษา ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานครในประเทศไทยนั้น ยังไม่พบการวิจัยที่ครอบคลุมในเรื่องนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ได้ผลการวิจัยนำมาปรับใช้ในการคัดเลือกเครื่องเล่นสนามให้มีลักษณะการใช้งานที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้ฝึกการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งนำไปสู่การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและพัฒนาการที่สมวัยต่อไป

คำถามการวิจัย

สวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยเครื่องเล่นสนามประเภทใดบ้าง

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ประเภทของเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิด เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ของพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย รูปแบบของสนามเด็กเล่น และสังเคราะห์ประเภทของเครื่องเล่นสนามของ Metin (2003) และ CPSC (2015) รวมทั้งมีการสำรวจข้อมูลจำนวนสวนสาธารณะหลักในกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ศึกษา

1) **รางลื่น** เป็นเครื่องเล่นที่ปล่อยตัวในท่อน้ำให้ไหลตามทางลง มีลักษณะแตกต่างกัน 8 แบบ ได้แก่ แบบตรง แบบรางกว้าง แบบลูกคลื่น แบบเกลียววน แบบคลื่นหรืออาศัยลูกคลื่น แบบอุโมงค์ แบบรวบับันได แบบโลหะ

2) **ชิงช้า** มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบหมุนรอบแกนเดียว คือมีทิศทางในการหมุนโดยการแกว่งไปมาด้านหน้าและด้านหลัง และแบบหมุนรอบตัว คือมีทิศทางการหมุนรอบตัว อาจทำจากยางรถยนต์

3) **เครื่องเล่นปีนป่าย** อุปกรณ์การปีน หรือโครงปีนป่าย มีลักษณะแตกต่างกัน 9 แบบ แบบอุโมงค์ แบบโซ่หรือตาข่าย แบบราวโค้ง แบบรูปทรงลูกบาศก์ แบบโดม แบบบาร์คู๋ แบบเสาสูง แบบเกลียววน แบบบาร์เหนือศีรษะ

4) **อุปกรณ์ทรงตัว** มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ แบบอยู่กับที่ ได้แก่ คานทรงตัว ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเชื่อมต่อกับเครื่องเล่นอื่น ๆ เนื่องจากมีความสูงไม่มาก และแบบเคลื่อนที่ ได้แก่ สะพานลิง ท่อกลิ้ง และเครื่องเล่นสปริงหรือแท่นสปริง

5) **ไม้กระดก** ลักษณะเครื่องเล่นจะต้องยึดฐานของเครื่องเล่น มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบมีสปริง แบบคานงัด

6) **ม้าโยกแกนสปริง** ลักษณะเครื่องเล่นสนามจะต้องยึดฐานของเครื่องเล่น เป็นเครื่องเล่นที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวร่างกายแบบโยกตัวไปมา มีเพียงลักษณะเดียว คือ แบบแกนสปริง

7) **ม้าหมุน** ลักษณะเครื่องเล่นสนามจะต้องยึดฐานของเครื่องเล่น เคลื่อนที่แบบวงกลม มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบยืน แบบนั่ง

2. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เครื่องเล่นสนามจำนวน 521 ชิ้น ในสนามเด็กเล่น 28 แห่ง ที่อยู่ในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร 21 แห่ง (สำนักงานสวนสาธารณะ, 2560)

3. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ชื่อสวนสาธารณะ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ อัตราค่าบริการ เวลาทำการ และบริเวณใกล้เคียงสนามเด็กเล่น

ตอนที่ 2 ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำแนกตามประเภทเครื่องเล่น 7 ประเภท ได้แก่ รางเลื่อน ชิงช้า เครื่องปีนป่าย อุปกรณ์ทรงตัว ไม้กระดก ม้าโยก และม้าหมุน รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสำรวจไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสนามเด็กเล่นในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร จำนวน 28 แห่ง โดยใช้ฐานข้อมูลทางออนไลน์ของสำนักงานยุทธศาสตร์และประเมินผล ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อมและแผนที่ของกูเกิล (สำนักงานสวนสาธารณะ, 2560) โทรศัพท์สอบถามสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานครตามเขตพื้นที่ และลงพื้นที่สำรวจด้วยตนเอง

4.2 ผู้วิจัยวางแผนการเก็บข้อมูลโดยจัดกลุ่มเขตพื้นที่ของสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครที่ใกล้เคียงกัน และดำเนินการเก็บข้อมูลและถ่ายภาพเครื่องเล่นสนามในวันเสาร์และวันอาทิตย์ช่วงเดือนเมษายน เป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สวนสาธารณะโดยส่วนใหญ่ได้รับพระราชทานชื่อจากพระมหากษัตริย์ พระราชินีและพระบรมวงศานุวงศ์ คิดเป็นร้อยละ 47.62 มีขนาดพื้นที่มากกว่า 20 ไร่ถึง 100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.90 เวลาทำการคือช่วง 05.00-21.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 61.90 ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการของสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 95.24 สนามเด็กเล่นส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในสวนสาธารณะบนพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน คิดเป็นร้อยละ 35.71 เขตพื้นที่ที่พบสนามเด็กเล่นมากที่สุด คือ เขตคลองเตย คิดเป็นร้อยละ 14.29 บริเวณใกล้เคียงสนามเด็กเล่นทางทิศเหนือพบมากที่สุดเป็นสนามหญ้า คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนทางทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตกพบมากที่สุดคือ ลานเดินวิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.14, 53.57 และ 42.86 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร

เครื่องเล่นสนามที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ รางลื่น ชิงช้า เครื่องปั่นป่าย อุปกรณ์ทรงตัว ไม้กระดก ม้าโยก และม้าหมุน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประเภทเครื่องเล่นสนามที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ เครื่องเล่นปั่นป่าย รางลื่น และชิงช้า คิดเป็นร้อยละ 34.36, 18.62, 18.23 ตามลำดับ ประเภทเครื่องเล่นสนามที่พบน้อยที่สุด คือ ม้าหมุน คิดเป็นร้อยละ 1.34 พิจารณาลักษณะของเครื่องเล่นสนามแต่ละประเภทพบว่า

1. ประเภทเครื่องเล่นปั่นป่าย ที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 9 แบบ ได้แก่ แบบอุโมงค์ แบบโซ่และ / หรือตาข่าย แบบราวโค้ง แบบเสาจุด แบบเกลียววน แบบโดม แบบบาร์เหนือศีรษะ แบบผาปั่นป่าย และแบบวงแหวน ลักษณะของเครื่องเล่นปั่นป่ายที่พบมาก 3 ลำดับแรก คือ มีลักษณะเป็นแบบอุโมงค์ คิดเป็นร้อยละ 19.55 รองลงมาเป็นแบบผาปั่นป่าย คิดเป็นร้อยละ 15.10 และแบบโซ่และ / หรือตาข่าย คิดเป็นร้อยละ 13.40 ลักษณะของเครื่องเล่นปั่นป่ายที่พบน้อยที่สุดคือแบบโดม คิดเป็นร้อยละ 2.23 ดูรายละเอียดในภาพ 1 และ 9

ภาพ 1 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นปั่นป่าย

ภาพ 1 เครื่องเล่นปีนป่าย
แบบอุโมงค์ ในสวนราษฎร์ภิรมย์

ภาพ 2 เครื่องเล่นปีนป่าย
แบบโดม ในอุทยานเบญจสิริ

ภาพ 3 เครื่องเล่นปีนป่าย
แบบไซ้และ/หรือตาข่าย ในสวนวชิรเบญจทัศ

ภาพ 4 เครื่องเล่นปีนป่าย
แบบผาปีนป่าย ในสวนหนองจอก

2. ประเภทเครื่องเล่นรางลื่น ที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 5 แบบ ได้แก่ แบบตรง แบบลูกคลื่น แบบอุโมงค์ แบบเกลียววน และแบบรวרב้นไค ลักษณะของเครื่องเล่นรางลื่นที่พบมากที่สุดคือ ลักษณะเป็นแบบตรง คิดเป็นร้อยละ 44.32 ลักษณะของเครื่องเล่นรางลื่นที่พบน้อยที่สุดคือ แบบรวרב้นไค คิดเป็นร้อยละ 1.03 ดูรายละเอียดในภาพ 2

ภาพ 2 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นรางลื่น

ภาพ 1 เครื่องเล่นรางลื่น
แบบตรง ในสวน 60 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ

ภาพ 2 เครื่องเล่นรางลื่น
แบบลูกคลื่น ในสวนสราญรมย์

ภาพ 2 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นรางลื่น(ต่อ)

ภาพ 3 เครื่องเล่นรางลื่น
แบบอุโมงค์ ในสวนหลวง ร.9

ภาพ 4 เครื่องเล่นรางลื่น
แบบเกลียววน ในสวนราษฎร์ภิรมย์

3. ประเภทเครื่องเล่นชิงช้า พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบหมุนรอบแกนเดียว แบบหมุนรอบตัวหรือแขวน ลักษณะของเครื่องเล่นชิงช้าที่พบมากที่สุด คือ ลักษณะเป็นแบบหมุนรอบแกนเดียว คิดเป็นร้อยละ 96.84 ลักษณะของเครื่องเล่นชิงช้าที่พบน้อยที่สุด คือ แบบหมุนรอบตัวหรือแขวน คิดเป็นร้อยละ 3.15 ดูรายละเอียดในภาพ 3

ภาพ 3 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นชิงช้า

ภาพ 1 เครื่องเล่นชิงช้า
แบบหมุนรอบแกนเดียว ในสวนวชิรเบญจทัศ

ภาพ 2 เครื่องเล่นชิงช้า
แบบหมุนรอบตัวหรือแขวน ในสวน 50 พรรษามหาจักรีสิรินธร

4. ประเภทเครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัว พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ ลักษณะของเครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัวที่พบมากที่สุด คือ ลักษณะเป็นแบบอยู่กับที่ คิดเป็นร้อยละ 63.63 ลักษณะของเครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัวที่พบน้อยที่สุด คือ แบบเคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 36.36 ดูรายละเอียดในภาพ 4

ภาพ 4 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัว

ภาพ 1 เครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัว
แบบอยู่กับที่ ในสวนเบญจกิติ

ภาพ 2 เครื่องเล่นอุปกรณ์ทรงตัว
แบบเคลื่อนที่ ในสวนหนองจอก

5. ประเภทเครื่องเล่นไม้กระดก ที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบมีสปริง แบบคานงัด ลักษณะของเครื่องเล่นไม้กระดกที่พบมากที่สุดคือลักษณะเป็นแบบคานงัด คิดเป็นร้อยละ 76.08 ดูรายละเอียดในภาพ 5

ภาพ 5 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นไม้กระดก

ภาพ 1 เครื่องเล่นไม้กระดก
แบบคานงัด ในสวนราชบุรินทร์มย์

ภาพ 2 เครื่องเล่นไม้กระดก
แบบมีสปริง ในสวนลุมพินี

6. ประเภทเครื่องเล่นม้าโยก ที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีเพียงลักษณะเดียว คือ แบบแกนสปริง คิดเป็นร้อยละ 5.95 ดูรายละเอียดในภาพ 6

ภาพ 6 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นม้าโยกแกนสปริง

เครื่องเล่นม้าโยกแกนสปริง
แบบแกนสปริง ในสวนวชิราภิมณ

7. ประเภทเครื่องเล่นม้าหมุน พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบยืน แบบนั่ง ลักษณะของเครื่องเล่นม้าหมุนที่พบมากที่สุด คือ ลักษณะเป็นแบบแบบนั่ง คิดเป็นร้อยละ 85.71 ดูรายละเอียดในภาพ 7

ภาพ 7 ลักษณะของประเภทเครื่องเล่นม้าหมุน

ภาพ 1 เครื่องเล่นม้าหมุน
แบบยืน ในสวนเบญจกิติ

ภาพ 2 เครื่องเล่นม้าหมุน
แบบนั่ง ในสวน 60 พรรษาสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ประเภทเครื่องเล่นในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญในการอภิปราย ดังนี้

1. การเลือกเครื่องเล่นสนามควรคำนึงการใช้งานและความปลอดภัย

เครื่องเล่นสนามที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ รวงลั่น ชิงช้า เครื่องปั่นป่าย อุปกรณ์ทรงตัว ไม้กระดก ม้าโยก และม้าหมุน ประเภทเครื่องเล่นสนามที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ เครื่องเล่นปั่นป่าย รวงลั่น และชิงช้า เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เครื่องเล่นปั่นป่ายพบมากที่สุด สวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครและมีลักษณะเครื่องเล่นแตกต่างกัน 9 แบบ ได้แก่ แบบอุโมงค์ แบบโซ่และ/หรือตาข่าย แบบราวโค้ง แบบเสาจุด แบบเกลียววน แบบโดม แบบบาร์เหนือศีรษะ แบบผาปั่นป่าย และแบบเสาวงแหวน เครื่องเล่นปั่นป่ายถูกออกแบบให้มีรูปร่าง ลักษณะที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดความสนใจ และเพิ่มระดับความท้าทายของเด็ก สอดคล้องกับ Metin (2003) กล่าวว่า เครื่องเล่นสนามประเภทปั่นป่ายมักจะปรากฏอยู่ในสนามเด็กเล่นทุกแห่งแต่จะมีรูปร่างและลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ท่อลอดตาข่าย ราวโค้ง และเครื่องปั่นป่ายรูปลูกบาศก์ เครื่องเล่นปั่นป่ายเป็นเครื่องเล่นที่ได้รับความนิยมสำหรับเด็ก แต่อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการพลัดตกจากเล่นเครื่องเล่นจึงควรคำนึงถึงความสูงของเครื่องเล่น ขนาดของที่นั่ง และพื้นที่การตก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญตามแนวคิดด้านความปลอดภัยด้วย ดังนั้น เครื่องเล่นปั่นป่ายส่วนใหญ่จึงมักจะเชื่อมต่อกับโครงสร้างเครื่องเล่นอื่น ๆ กลายเป็นเครื่องเล่นแบบอเนกประสงค์ ซึ่งจะสามารถควบคุมทิศทางการสัญจรได้ โดยจากการสำรวจพบว่ามีเครื่องเล่นปั่นป่ายรูปแบบใหม่เกิดขึ้นมากกว่าเครื่องเล่นประเภทอื่น และไม่ปรากฏคำแนะนำในการใช้เครื่องเล่น หรือการติดตั้งเครื่องเล่นบางประเภทยังไม่เหมาะสม Ford et al. (2011) กล่าวว่า เด็กมักจะสนใจเครื่องเล่นสนามที่ถูกออกแบบมาใหม่ ซึ่งมีจำนวนความต้องการ

เพิ่มขึ้นทุกปี จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ผลิตพัฒนาเครื่องเล่นของตนเองให้มีความท้าทายและดึงดูดความสนใจของเด็กโดยไม่ได้นิ่งนอนใจการใช้งาน เครื่องเล่นสนามที่ถูกออกแบบขึ้นมาใหม่อาจยังพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์หรือใช้ด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลให้เด็กได้รับบาดเจ็บจากการเล่นเครื่องเล่นสนามได้ ดังนั้นคู่มือคำแนะนำในการใช้งานเครื่องเล่นสนามจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องคำนึงถึงเพื่อให้เด็กที่มาใช้บริการสามารถใช้งานเครื่องเล่นสนามได้อย่างถูกวิธีเพื่อลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเล่นเครื่องเล่นสนาม

2. ประเภทเครื่องเล่นสนามที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา

เครื่องเล่นสนามที่พบในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ รางลื่น ชิงช้า เครื่องปั่นป่าย อุปกรณ์ทรงตัว ไม้กระดก ม้าโยก และม้าหมุน ประเภทเครื่องเล่นสนามที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ เครื่องเล่นปั่นป่าย รางลื่น และชิงช้า เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เครื่องเล่นปั่นป่ายพบมากที่สุดสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครและมีลักษณะเครื่องเล่นแตกต่างกัน 9 แบบ ได้แก่ แบบอุโมงค์ แบบโซ่และ/หรือตาข่าย แบบราวโค้ง แบบเสาจุด แบบเกลียววน แบบโดม แบบบาร์เหนือศีรษะ แบบผาปั่นป่าย และแบบเสาวงแหวน เครื่องเล่นปั่นป่ายถูกออกแบบให้มีรูปร่าง ลักษณะที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดความสนใจ และเพิ่มระดับความท้าทายของเด็ก ญัฐิกา เฟ็งลี (2553) กล่าวว่า เครื่องเล่นปั่นป่ายมีคุณค่าในแง่ของการช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการด้านการรับรู้เกี่ยวกับพื้นที่ว่างรอบตัวโดยอาศัยความแตกต่างของเครื่องเล่นปั่นป่ายแต่ละชนิด และยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กเนื่องจากเด็กจะได้ออกกำลังกายได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเนื้อมัดใหญ่ เช่น แขน ขา และหลังในการเล่นกับเครื่องเล่นปั่นป่ายเหล่านี้ด้วย สอดคล้องกับ พัศกร รอดคำทุย (2549) ที่กล่าวว่า การเล่นปั่นป่ายจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ ลำตัว แขนและขา การเล่นเครื่องเล่นสนามประเภทห้อยโหน ปั่นป่าย กระดานลื่น กระดานทรงตัว เครื่องเล่นอเนกประสงค์หรือเครื่องเล่นหลายอย่างในชิ้นเดียวจะช่วยกระตุ้นเด็กได้ใช้จินตนาการและอวัยวะทุกส่วนของร่างกายได้พัฒนาอย่างเต็มที่รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องใช้ประสาทสัมผัส นอกจากนี้ Frost et al. (2004) กล่าวว่า เด็กปั่นป่ายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และรู้สึกถึงความท้าทายจากการเล่นเครื่องเล่นที่เสี่ยงอันตรายทำให้รู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกถึงการประสบความสำเร็จ เด็กใช้ทักษะการปั่นป่ายเพื่อแสวงหาสิ่งที่ตนเองสนใจ และเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ นักประสาทวิทยายืนยันว่าการเล่นปั่นป่ายช่วยสร้างสมรรถภาพทางกายสมอง นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย ความมั่นใจ และกระตุ้นระบบไหลเวียนโลหิต การรับรู้ทางกาย ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาของระบบประสาทซึ่งการเล่นเครื่องเล่นสนามกลางแจ้งจะช่วยส่งเสริมจินตนาการ และการวางแผนการเล่นได้เป็นอย่างดี

3. ประเภทเครื่องเล่นสนามที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

ประเภทเครื่องเล่นสนามในสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานครที่พบน้อยที่สุดคือ ม้าหมุน คิดเป็นร้อยละ 1.34 มีลักษณะแตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ แบบยืน แบบนั่ง ญัฐิกา เฟ็งลี (2553) กล่าวว่า ม้าหมุนเป็นเครื่องเล่นที่เด็ก ๆ ชื่นชอบ เนื่องจากม้าหมุนทำให้เกิดการเคลื่อนที่แบบวงกลมซึ่งมีความแตกต่างจากการเคลื่อนที่โดยทั่วไป ทำให้เป็นที่ดึงดูดใจให้เด็กอยากเข้ามาเล่น อีกทั้งม้าหมุนยังเป็นเครื่องเล่นที่ทำให้เด็กได้มีโอกาสเล่นร่วมกันกับเด็กคนอื่น ๆ สอดคล้องกับ Afsharlahoori (2007) กล่าวว่า การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้กับเด็กสิ่งสำคัญคือการเปิดโอกาสให้เขาได้เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยกล่าวว่าม้าหมุนเป็น

เครื่องเล่นสนามที่ดีที่สุดในการส่งเสริมทักษะทางสังคมในการเล่นแบบร่วมมือ โดยปัจจุบันพบว่าไม่เพียงพอสำหรับเด็ก ดังนั้นควรคำนึงถึงการออกแบบเครื่องเล่นสนามที่ส่งเสริมการเล่นแบบร่วมมือระหว่างเด็กกับเด็ก ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญของการฝึกฝนทักษะการเข้าสังคมและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในอนาคต สอดคล้องกับ กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ UNICEF (1989) ที่กล่าวว่า การเล่นทำให้เด็กเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ พฤติกรรมของตนเองมีผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะมีการพูดคุยสื่อสารกันและพัฒนาความคิดริเริ่มซึ่งมีความหมายต่อเด็กในการเป็นบทเรียนให้เด็กได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง สิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ในโรงเรียนไม่ใช่แค่ในห้องเรียนเท่านั้น ในสนามเด็กเล่นก็เช่นกันสามารถที่จะสอนถึงความอดทน การเห็นคุณค่าของความแตกต่าง และการเรียนรู้ที่จะเคารพผู้อื่น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สำนักงานสวนสาธารณะควรนำไปใช้ในการวางแผนการจัดสนามเด็กเล่น ทั้งในสวนสาธารณะ และชุมชนใกล้เคียง ให้มีเครื่องเล่นสนามที่มีลักษณะการใช้งานครอบคลุมทุกประเภท
2. สำนักงานสวนสาธารณะควรนำไปใช้ในการพิจารณาในเรื่องการจัดระบบผู้ดูแลรักษาเครื่องเล่นสนาม เพื่อให้เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นสามารถใช้ได้จริงและปลอดภัยสำหรับเด็ก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าใช้สนามเด็กเล่นครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการทำวิจัยในลักษณะการเลือกเครื่องเล่นสนามเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของเด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เข็มพร วิรุณราพันธ์. (2544). *เล่นเพื่อชีวิต...ของเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก.
- ณัฐิกา เฟื่องลี. (2553). *การพัฒนารูปแบบสนามเด็กเล่นโดยใช้ภูมิปัญญาไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พัชรินทร์ ลิ้มสุปรียารัตน์. (2549). *สภาพและปัญหาการจัดสนามเด็กเล่นในโรงเรียนอนุบาลกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พัสกร รอดคำพูด. (2549). *การศึกษารูปแบบและองค์ประกอบภายในสนามเด็กเล่นในสวนสาธารณะ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก. (2545). *ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น: อุปกรณ์เครื่องเล่น การติดตั้ง การบำรุงรักษา ผู้ดูแลการเล่น*. สืบค้นจาก <http://www.factsforlifethai.cf.mahidol.ac.th/injury/Rule.pdf>

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.). (2557). *พัฒนาการเด็กปฐมวัย รากแก้วแห่งชีวิต*. สืบค้นจาก <http://seminar.qlf.or.th/File/DownloadFile/616>.

สำนักงานสวนสาธารณะ. (2560). *รายงานสวนสาธารณะหลักของกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <http://203.155.220.118/green-parks-admin//reports/report2.php>.

สำนักงานสวนสาธารณะ. (2560). *สวนสาธารณะ*. สืบค้นจาก <http://www.bangkok.go.th/publicpark>.

เอี่ยมพร วิสมหมาย. (2533). *สวนสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สารมวชน.

ภาษาอังกฤษ

Afsharlahoori, F. (2007). *Study on outdoor playground equipment and children's social and physical development*. Retrieved from <https://www.sd.polyu.edu.hk/iasdr/proceeding/papers/Study%20on%20Outdoor%20Playing%20Equipments.pdf>.

Barbour, A. C. (1999). The impact of playground design on the play behaviors of children with differing levels of physical competence. *Early Childhood Research Quarterly*, 14(1), 75-96.

Consumer Product Safety Commission (CPSC). (2015). *Handbook for public playground safety*. Commission: Washington DC.

Ford, G., et al. (2011). *Playground equipment: Classification & Burn analysis*. Retrieved from https://web.wpi.edu/Pubs/E-/Available/E-project/project-122111-202154/unrestricted/WPI_Final_Report_IQP-CPSC.pdf

Frost, J. L., et al. (2013). *Why children climb motivation, Process and child development*. Retrieved from <https://abcreative.net/wp-content/uploads/2013/10/Why-Children-Climb.pdf>.

Metin, P. (2003). *The effects of traditional playground equipment design in children's developmental needs*. (Master's thesis). Retrieved from <https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/1213727/index.pdf>

Spencer, K. H. & Wright, P. M. (2014). Quality outdoor play spaces for young children. *Young Children*, 69(5), 28-34.

United Nations Children's Fund (UNICEF). (1989). *Convention on the right of the child*. Retrieved from <https://www.unicef.org/crc/>